

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan sveder, imiši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnistvo je v Gospodskih ulicah št. 12.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Državni zbor.

Na Dunaji, 5. julija.

(Konec.)

Posl. dr. Kramar: Prepričan sem, drug minister bi tega ne bil storil. (Odobranje.) Dovolite mi, da vam naslikam majhen portrét njega ekselencije. (Veslost. Klic: No, to bo pa lepo! Nova veselost.) Nekdaj vprašan je bil dr. Unger, kako prav za prav sodi o ministerstvu Taaffeovem. Odgovoril je: jedna polovica ni za nič, druga pa sposobna storiti vse. Če bi ga kdo vprašal, kako sodi naučnega ministra, moral bi reči, da je ta ideal Taaffeovega ministerstva, ker sta v njem obe polovici združeni v najkrajše popolnost. Rekel bi: on ni sposoben za nič in za vse. Naučni minister je v Taaffeovem ministerstvu tuja snov. Govornik razpravlja na to o raznih ministrovih ukazih in nadaljuje potem: Govoriti mi je pa tudi o zaslugah ministrovih, in seveda najprej o tirolskem šolskem zakonu. Drago mi je, da je tam ponehala borba za šolo. Zasluga ministrova pri tem je ta, da njegov predlog ni obveljal. (Veslost.) Zasluga, da so se uredili tirolski šolski zakoni, gre specialistu za „spravljanje“, gospoda ministerskemu predsedniku in dvornima svetnikoma Wildauerju in dr. Kathreinu. Naučni minister nima srečne roke pri svojih reformah. Modern je samo v kolikor se tiče reklame. Ta mož se ni ustrašil kršiti imuniteto nekega poslanca na nečuden način. Poslanca, ki je profesor, odpustil je iz službe, ker je izvrševal svojo poslansko dolžnost. Minister ima posebno nagnjenje za policijstvo. Na vseučiliščih še nikdar ni bilo toliko disciplinarnih preiskav, kakor sedaj, in nekatere fakultete postale so prave pravcate policijske ekspoziture. Spinčičev slučaj je nevaren precedens in čudno je, da prav levica to stvar nekako hladno sodi. Saj je vendar mogoče, da bode levica stopila zopet v opozicijo in tedaj bi se ji gotovo čudno zdelo, če bi vlada z njenimi profesorji tako postopala, kakor sedanja vlada s posl. Spinčičem. Upam, da se bode parlament še probudil in izrekel energični veto. Oziri na ministre in strankarski oziri so vzrok, da se je stvar doslej zavlekla. Več ozira kakor vse to zasluži pogoj par-

lamentarnemu življenju, poslanska imuniteta. (Odobranje.) Levica vé menda, da se je nje popularnost že močno pogubila, saj se je o tem prav zadnji čas o neki žalostni priliki mogla prepričati. To stanje se ne bo obrnilo na bolje, če ne bo narod videl, da je še zvesta svojim principom in da ni voljna uklanjati se vladni milosti. Tu je takšna prilika pokazati, da je princip parlamentarne svobode večje veljave, nego vsi oziri na kakega ministra. Če bomo dokazali, da nismo zmožni braniti svobodo svojih koleg proti bureaukratski svojevoljnosti, potem smo končali. (Živo odobranje.) Ker pa mislim, da bode parlament ojačil se in odločno izjavil svojo voljo, da bode imunitetni odsek čim prej mogel poročati, kako bi se dalo storjeno krivico odpraviti in jednake slučaje v bodočnosti onemogočiti, upam tudi, da bode Pacakov predlog jednoglasno vzprejet. (Živo odobranje.)

Posl. Pernerstorfer: Že večkrat sem bil primoran, izreči malo laskavo sodbo o parlamentu. Povod, da to ponavljam, mogla bi dati aféra Spinčičeva, katera se odklada že dva meseca. V nobenem parlamentu na svetu, niti v kakem južnoamerikanskem, bi takšno kršenje imunitete ne ostalo nerešeno dva meseca. Tu pa imamo, žal, zbornico, ki nikdar ne misli na to, da varuje lastne svoje privilegije. Da se to ne zgodi, pokazala je zadnja deklaracija prezidija o poslovnem redu. Da se gospoda Jaworski in Hohenwarth ne ogrevata, kadar gre za takšne privilegije, to je naravno (Veslost.), tema gospodoma tega ni zameriti. Obžalujem pa, da posl. Plener ni koj prvokrat ustal in povedal svojega mnenja. Zbornica, katera dovoljuje takšne reči svojemu prezidiju, se bode potuhnila, če gre zato, postaviti se po robu zoper kakega ministra, zakaj ministri se vidijo gospodom neki posebni ljudje, čeprav so jako navlađni ljudje. (Veslost.) Vsek bi bil mislil, da se bode prezidij, ker je bil tako poražen, odpovedal in šel, pri nas — se na to še ne misli ne! (Živa veselost.) Mej mnenjem zbornice in prezidija pokazala se je tedaj popolna diskrepancija, to pa ne moti harmonije mej njima. Vse ostane pri starem, naj se tudi ponavljajo takšni prizori. Naša zbornica nima tistega energičnega čustva za lastno svoje dostojanstvo,

kakor angleška. Vedno smo v dvojbi, smemo li to, ali ne smemo. Aféra Spinčičeva je očitno kršenje imunitete. Kaj bi se moglo zgoditi, če bi zbornica ministru rekla: „Ti si nekaj storil, kar je zoper privilegije zbornice, ali če bi predsednik te zbornice ministru dal ukor, da je v tej stvari ravnal premalo previdno.“ (Odobranje.) Govornik omeni neke enkête, sestavljene od angleškega parlamenta v to, da preišče razmere pri neki železnici. Neki delavec izpovedal je pred to enkêto resnico in bil vsled tega od upravnega odbora dotične železnice odpuščen iz službe. Ker pa je bil član tega upravnega odbora tudi član parlamenta, poklican je bil „zaradi kršenja privilegija“ na odgovor in govornik je dal njemu in drugim upravnim kolegom energičen ukor. Rekel jim je: „Dolžnost mi je, da vam povem, kakšno mnenje ima zbornica o vas.“ (Čujte!) Zdaj prosim gospoda naučnega ministra, naj me pazno posluša. Rekel je potem: „Res je, da ste zbornico že prosili odpuščanja (Klic: Tega naš minister ne bo storil!) zato, da ste kršili njene pravice, s tem pa stvar še ni rešena. Zbornica me je pooblastila, da vas javno pokaram. Povedano vam bodi, da pravice te zbornice niso neznatna stvarica. Vi ste je kršili s tem, da ste hoteli uplivati na razne priče, naj ne povedo resnice. Karam vas torej javno! — Idite!“ Takšen prizor bi hotel doživeti mej naše zbornice predsednikom in našim naučnim ministrom. (Živo odobranje in ploskanje.) Tam je svoboden narod v svobodnem parlamentu, tam so svetovalci krone služabniki države in ker služijo narodu zvesto, so tudi sluge naroda. (Burno odobranje.) Velik Habsburžan imenoval se je nekoč prvega slugo naroda. Spinčičeva reč odkladala se je dva meseca in to z vednostjo voditeljev strank (Posl. Kaiser: Saj imamo mej seboj 109 liberalcev!) in smešno bi bilo upati, da se bo storilo to, kar je prav. Strah pred avtoriteto ministrov nam teži vse ude; mi nismo svobodni politični možje, mi smo ljudje, katere prešini grozen respekt, če zagledamo kakega ministra. (Veslost in klici: Oho!) Jaz sem jeden tistih grešnikov, ki nimajo takšnega respekta, ker mislim, da na ministerski klopi nikakor ne sede najpametnejši možje te zbor-

LISTEK.

Signal.

(Ruski spisal Vsevolod Garšin; poslovenil J. Tajnik.)

Semen Ivanov je bil čuvaj železniški. Od njegove stražnice do jedne postaje bilo je dvanajst, do druge deset vrst. Četiri vrste od tod postavili so v prošlem letu veliko predilnico; izza gozda videl se je nje črni dimnik, a bliže ni bilo bivališč, razven sosednih stražnic.

Semen Ivanov je bil bolehen in zdelan. Pred devetimi leti je bil pri vojaki; stregel je nekemu častniku in bil z njim v vojski. Trpel je glad in mraz, žgal se je na solci in prehodil po štirideset in po petdeset vrst v vročini in mrazu. Tudi kroglice so letele, no, slava Bogu, niti jedna ga ni zadela. Nekoč stal je polk v prvi vrsti; ves teden so se streljali s Turki: tu so naši, a onostran globeli Turki, streljajo pa od jutra do večera. Semenov častnik je bil tudi v vrstah, torej mu je nosil Semen vsak dan po trikrat iz polkovih kuhinj iz soteske vroč samovar in obed. S samovarom gre po odprtem kraju, kroglice zvižgajo in treskajo v kamenje;

strašno je Semenu, vzdihuje, a gre venderle. Gospodje častniki so bili prav zadovoljni z njim, kajti imeli so vedno vroč čaj. Iz vojske se je vrnil nepoškodovan, le trgati mu je jelo po rokah in nogah in mnogo hudega moral je trpeti. Pride domov — oče starče je umrl, sinček, kateri mu je bil že v petem letu, umrl je tudi za boleznijo v grlu; ostal je Semen z ženo sam. Niti gospodariti se ni dalo, no, težko je z mehki rokami in nogami obdelovati zemljo. Postalo jima je v njuni vasi nestrpnost in šla sta iskat si sreče v druge kraje. Tu je bival Semen z ženo na Liniji, v Herzonu in v Donščini, a sreče nista našla nikjer. Žena gre torej služiti, Semen pa hodi še nadalje okolu. Tu se je vozil nekoč po železnici in videl na neki postaji, da mu je načelnik malo znan. Semen gleda vanj, a tudi načelnik ogleduje Semenovo obličje. Tu spoznata drug drugega: to je bil častnik onega polka.

Ti, Ivanov? mu reče.

„Res je tako, vaše blagorodje, te sem jaz.“

„Kako pa si prišel sem?“

Semen mu pove: tako, pravi, in tako.

„In kam greš sedaj?“

„Ne morem vedeti, vaše blagorodje.“

„Kako, tepec, da vedeti ne moreš?“

„In tako je, vaše blagorodje, ker se nimam nikamor obrniti. Treba poiskati si dela, vaše blagorodje.“

Načelnik postaje pogleda nanj, malo pomisli in pravi:

„Veš kaj, brate, ostani sedaj na postaji. Zdi se mi, da si oženjen; kje imaš ženo?“

„Tako je, vaše blagorodje, oženjen sem; žena je v mestu Kursku v službi pri nekem kupcu.“

„No, tako piši ženi, naj pride sem. Oskrbim je brezplačno vožnjo.“

„Tu pri nas se popravi železnična stražnica; poprosil bom že za te načelnika distancije.“

„Zelo sem hvaležen, vaše blagorodje“, odgovoril je Semen.

Ostal je torej na postaji, pomagal pri načelniku v kuhinji, sekal drva in pometal dvor in platformo. Čez štirinajst dni prišla je žena in Semen se je odpeljal na ročnem vozičku v svojo hišico. Hišica je bila nova, topla, drva, kolikor hočeš; od prejšnjih stražnikov ostal je mal vrt in zemlje pol desetine, razorane na obeh straneh železničnega tira. Obradostil se je Semen in jel premišljati, kako urediti gospodarstvo, kupiti kravo in konja.

Založili so ga z vsem potrebnim: banderco

nice. (Živo odobravanje.) Govornik sodi, da veter, kateri je vrgel Spinčiča raz profesorski stol, prihaja od vzhoda, iz Ogerske (Živo, burno odobravanje.) in konča svoj govor s „trezno premišljeno opazko“. V tej stvari se ne bo nič zgodilo, stvar se bo rešila s praznimi besedami, sklep bo pa takšen, da ne bo koristil Spinčiču nič, niti povzdignil ugleda parlamenta, a tudi ministra ne bode ni najmanj užalil. Bojim se, da bode zbornica z afero Spinčičevo svečano založeno jej zaušnico mirno pravila. (Burno odobravanje in ploskanje.)

Naučni minister Gautsch: Prvi govornik razpravljal je o disciplinarni razsodbi, ne pa o vprašanji, če je kršena imuniteta. Drugi govornik je porabil to priliko, da naslika moj portret. Tistemu, ki je portretiran, ne pristojna sodba, je li portret dober. (Posl. dr. Lueger: Precej podoben Vam je!) Izjaviti moram le, da navzlic moji skromnosti se mi vidi nepotrebno, odgovarjati na te napade na mojo osebo. Tudi od najhujšega nasprotnika pričakoval bi bil drug način govoriti. Kar se dostaja očitani zoper mojo upravo, katera nima z afero Spinčičevo ničesar opraviti, apelujem samo na sodbo tistih, kateri poznajo moje delovanje. Tudi politični nasprotniki mi ne bodo odrekli izpričevala, da po svojih dolžnostih, z vsemi svojimi močmi, kakor vem in znam, upravljam svoj resort. V predstojećem slučaju gre samo za to, ali je kršena imuniteta, ali ne. Delikta, katera sta navedena v disciplinarni razsodbi, tičeta se nekkih govorov v Zagrebu in agitacije pri volitvah. Najprej moram zavrniti opomnjo, da so bili merodavni uplivi od drugod, a potem mi je zagovarjati ravnanje uradnikov, ki so imeli posla s to afero. (Ugovarjanje.) Če jaz za svojo osebo nisem občuten, moram pa napade na prizadete funkcionarije odločno zavrniti. (Živo ugovarjanje. Klici: Saj ne vprašujemo za dovoljenje!) Nikakor ne morem prepuštit, da se dvomi o nezavisnosti sodbe dotičnih uradnikov. (Posl. Brzorad: Te pravice si ne damo vzeti. Klici: Kaj to ministru mari? Dolgo in živo ugovarjanje.) Minister govoril je na to o podrobnostih disciplinarne preiskave in sodbe in o določbi § 16. državnega osnovnega zakona, glasom katerega sme poslance zaradi izjav, storjenih v izvrševanju svojega poklica, pozvati na odgovornost samo zbornica. Vprašanje je le: Ali je Spinčič storil svoje izjave kot poslanec, ali ne. Iz razprav pri stvaritvi dotičnega zakona je vidno, da je za poslansko delovanje zmatrati to, kar dela poslanec v zbornici in v odsekih. Z disciplinarno preiskavo proti kakemu poslancu zaradi dejanja, ki ni v zvezi z njegovim poslanskim poklicem, se ne krši imuniteta. Dokaz tega je že to, da so se vršile že večkrat takšne obravnave brez ugovora. Minister oporeka, da je sovražen kakemu narodu. (Posl. Brzorad: Slovanom!) Politični moment upošteval se je le v toliko, v kolikor se minister trudi zabraniti, da se politično strankarstvo ne zanesa v šolo. (Posl. Brzorad: Kaj pa ima šola s tem opraviti? V Zagrebu ni bilo šole!) Zato treba tudi zahtevati, da učitelj v privatnem življenji... (Posl. Brzorad: Vaši agitatorji smejo delati, kar hočejo!) Jaz nisem

učiteljem nikdar branil delovati politično. (Posl. Brzorad: Voliti morajo, kogar vi hočete. Takih slučajev je na tisoče.) Učitelji se morajo navzlic temu tudi izven šole spominjati svojih dolžnostij. Če pa je učitelj zaslepljen strankar in kot takšen neti strasti, se to več ne zgodi; takšno počenjanje mora uničiti vanj stavljeno zaupanje. (Posl. Brzorad: Vi hočete vzgojiti hinavce!) Minister izjavi, da bode tudi v bodoče z vsemi sredstvi (Posl. Brzorad: Z nezakonitimi!) deloval, da se bo to go-dilo in pričakuje z mirno vestjo ukrepa zbornice.

Poslanec dr. Zucker pravi, da govor naučnega ministra ne more izbrisati neugodnega utisa, katerega je naredila obsodba Spinčiča. Če pride mož, ki je šestnajst let brezprikorno služboval, zato ob svojo ekzistencijo, ker je govoril o vskupnosti in združitvi Istre s Hrvatsko, tako tega ni moči opravičiti samo formalno. Od poslanca ni moči zahtevati, naj se vede tako, kakor kdo drugi. Ni treba povdarjati, da tega ni govoril v izvrševanju poslaniškega svojega poklica. Govoril je to vsled svojega poklica in po njegovem uplivu; to je treba upoštevati. Določbe o imuniteti so jako potrebne reforme. Razločevati je mej imuniteto v zbornici in zunaj nje. Naš imunitetni zakon varuje nas samo pred kazenskim preganjanjem, ne pa pred disciplinarnim. Treba bi torej bilo premeniti zakon tako, da poslanca zaradi govora v zbornici ni moči preganjati niti kazensko, niti disciplinarno. Nasledki disciplinarne preiskave so dosti intenzivnejši, kakor nasledki kazenske preiskave. Kje je bil državni pravdnik, če je Spinčič res storil kakšno zločinstvo? (Živo odobravanje!) Če je posl. Spinčič storil kaj takega, kar je veleizdajni podobno, moral bi ga bil drž. pravdnik preganjati. Če pa ni nič takega storil, potem ni umevno, zakaj se je z njim tako trdo ravnalo. S tem slučajem je dokazano, da poslanci niso varni. (Živahno odobravanje.) Če se imunitetni zakon v tem oziru ne bo premenil, potem je bolje če se določi: kdor je uradnik, ne more biti poslanec. Govornik upa, da bode zbornica jednoglasno odkazala predlog imunitetnemu odseku.

Posl. dr. Bareuther govori v imenu nemških nacionalcev in protestuje proti počenjanju vlade. To ni drugega, kakor nov slučaj kabinetne justice. (Jako dobro!) Govornik protestuje proti takemu ravnanju kar najodločneje in izjavi, da bode glasoval za stavljeni predlog.

Posl. dr. Lueger pravi, da ne pristojna ministru pravica kritikovati govore poslancev. Pač pa imajo takšno pravico poslanci, minister pa mora dopustiti takšno kritiko. Minister je rekel, da politike ne pusti zanašati v šolo. Spinčičeva reč nima s šolo prav nič opraviti. Kdo pa moti mir? Ta moti... (Posl. Brzorad: Vlada! Posl. Vašaty: Gautsch! Posl. Brzorad: In Rinaldini!) kdor ravna proti drugim narodom na takov način. Minister je povdarjal, da je bil disciplinarni svet storil sodbo jednoglasno. (Posl. Brzorad: Ker je moral!) Da sem jaz minister, bi tudi brez težave dosegel jednoglasen ukrep disciplinarne komisije. Če bi bil minister rekel: Jaz ne trpim profesorja Spinčiča, ker mi vznemirja Hrvate, da nečejo več Italijanom pokorni biti tako, kakor je prav, rekel bi jaz: A la bonheur,

to je mož! Če pa pravi minister: Vse se je vršilo v najlepšem redu; o sovraštvu proti kakemu narodu ali kaki stranki ni niti govora, — ako se pa potem prečita disciplinarna razsodba, mora vsakdo reči: V tem ravnanju je toliko nečuvence hinavščine, da se uprav roga pravnemu čustvu. (Živo, burno odobravanje in dolgotrajno ploskanje.)

Podpredsednik dr. Kathrein pokliče govornika zaradi tega izraza k redu. (Ponovljeno burno odobravanje.)

Posl. dr. Lueger: Če je Spinčič storil kaj nezakonitega, naj bi bil državni pravdnik zoper njega postopal. Ker je pa minister vedel, da na ta način ničesar ne opravi, krenil je na disciplinarno pot. S tem, da se minister ni držal zakona, je pravice članov te visoke zbornice eklatantno prekršil. (Živo odobravanje.) Užalilo me je, da se od levičarjev ni nihče oglasil. (K levičarji): Zakaj pa ne govorite? (Posl. Neuwirth: To je naša stvar.) Ako mislite barčico svojo zapati krmilarju Gautschu, potem vas morskimi valovi ne bodo dalječ zanesli. (Glasen smeh.) Ta minister pokazal se je spretnega samo za to, da ruši, kar obstoja. (Odobravanje.) Staročehi ongavili so nekaj z njim, oni so propadli, on pa je sebe rešil. (Glasen smeh.) dočim njegovih tovarišev ni več videti. Minister Gautsch ni krmilar, vsaj za tiste ne, ki se z njim vozijo. (Smeh.) Spinčič je bil obsojen, ker so to hoteli madjarski državniki. Saj vidimo, kako ravnajo z zvestimi, cesarju udanimi Rumuni prav tisti elementi, ki blaté črno-rumene zastave. To je treba upeštevati, da se spozna usluga, katero je storil minister cesarja avstrijskega ogerski vlad. Na Angleškem bi ministra prisilili, da prosi pred vso zbornico poslanca Spinčiča odpustčenja, da je zakrivil takšno hudodelstvo. (Burno ploskanje.) Mi bi morali ministru reči: Minister, ti si mislil, da si lokav, ti si se ognil jasnemu zakonu precej spretno, mi pa nimamo zmisla za takšne burke in tirjamo, da povrneš prof. Spinčiču odvzete mu pravice. Minister dela na to, da vsa stvar utihne in zaspi. Prisilimo odsek in predsedstvo, da se ta stvar reši še v tem zasedanju. Nekje sem čital, da je neki odlični član Hohenwartovega kluba svetoval posl. Spinčiču, naj ne izstopi iz Hohenwartovega kluba, ker bi se sicer njegova aféra „obrnila na slabo stran.“ (Čujte! Čujte!) Kaj takega se ne sme zgoditi. Govornik apeluje na zbornico, naj stvari ne zavleče. (Dolgotrajno glasno odobravanje in ploskanje.)

Naučni minister Gautsch izjavi, da na disciplinarno razsodbo ni uplivalo to, kateri stranki in kateremu klubu pripada Spinčič (Odločno vsestransko ugovarjanje.)

Pravosodni minister grof Schönborn ugovarja trditvam, da ni bilo postopanje disciplinarne komisije pravično in pravi, da je v ustavni državni nezavisnosti sodnikov vsaj tako sveta, kakor dostojanstvo parlamenta.

*) Ta „odlični“ član Hohenwartovega kluba je posl. Klun!

 Dalje v prilogi. 

zeleno, banderce rudeče, svetilnice, rog, kladvo ključ — za privijanje vijakov, železni kol, lopato, metlo, pušice, vijake, dali so mu dve knjižici s pravili in zapisnik vlakov. Sprva ni spal Semen vse noči, vedno se je učil: vlak pojde še le čez dve uri, on je že obhodil svojo progo, sedaj sede na klopico pri hišici in vedno gleda in posluša, se li ne tresejo resli, ne ropoče li vlak. Naučil se je na pamet vseh pravil, dasi je slabo skladal črke, a naučil se je venderle.

Tako je bilo po letu; delo ni težavno, snega ne treba odgrebati in tudi vlaki so redki na tej progi. Semen obhodi dvakrat na dan svojo vrsto, tu in tam skuša priviti vijake, poravna kamenje, pogleda vodene cevi in gre domov upravljat svoje gospodarstvo. Ali v gospodarstvu njegovem bila je ovira: kar je hotel storiti, za vse prosi cestnega mojstra, ta pa poroča načelniku distancije; predno se prošnja vrne, preminil je čas. Semenu in ženi jelo je postajati celo dolgočasno.

Prošla sta meseca dva: Semen se je jel seznanjati s sosedskimi stražniki. Jeden je bil zelo star, vedno so nameravali odstraniti ga, ker se je jedva še privlekel iz hišice. Zanj delala je žena obhode. Drugi stražnik bliže postaje je bil mlad človek, mršav a žilav. Srečala sta se s Semenom

prvič na železničnem tiru, sredi mej stražnicama, na obhodu; Semen je snel čapko in ga pozdravil.

„Zdravi, sosed!“

Sosed pogleda po strani nanj in reče: „Zdravi!“

Obrne se in gre dalje. Zopet se srečata ženi. Pozdravila se je Semenova Arina s sosedovo; a tudi ta ni jela mnogo govoriti; šla je naprej. Nekoč jo ugleda Semen in reče:

„Kaj to, molodica, da je tvoj mož tako nezgovoren?“

Žena malo pomolči, potem pa reče:

„O čem pa naj se on s teboj razgovarja? Vsak ima svoje... Idi z Bogom!“

Ko pa je prešlo kakih mesec dnij, seznanili so se vender le. Tu se snideta Semen in Vazilij na tiru, sedeta na kraj, pušita tobak in si pripovedujeta o svojem življenji. Vazilij je večinoma molčal. Semen pa je pripovedoval o svoji vasi in o vojski.

„Nemalo gorja,“ pravi, „pretrpel sem v življenji, a let mojih ni Bog zna koliko. Bog mi ni dal sreče. Kakeršno usodo Bog komu odloči, tako se mu pa godi. Tako je, bratec Vazilij Stepanič.“

Vazilij Stepanič pa potrka s pipo ob rels, ustane in reče:

„Ne razjeda nam in tebi življenja usoda, marveč ljudje. Ni je na svetu zgrabljiveje in zlobneje zveri od človeka. Volk volka ne je, a človek žre človeka živega.“

„No, brate, volk je volka, tega ne govori.“

„Beseda je nanesla in rekel sem tako. In vender je ni grozovitejšje stvari. Da ni ljudske zlobnosti in lakomnosti — možno bi bilo živeti. Vsak išče prilike, da bi ti prišel do živega, da ti odtrga košček in ga požre.“

Semen se je zamislil.

„Brate,“ reče, „jaz ne vem. Naj bo že tako ali tako, to je naredba božja.“

„Ako je pa tako,“ reče Vazilij, „potem nimamo s teboj ničesar več govoriti. Ako vsako grdost vzalivaš na Boga, sam pa sedi in trpiš — potem, brate, nisi človek, marveč goved. To ti je moja poslednja beseda.“

Obrnil se je in, ne poslovivši se, odšel. Vatal je tudi Semen.

„Sosed,“ kliče za njim, „zakaj se rogaš?“

Sosed se ne ozre in gre naprej. Dolgo gleda za njim Semen, tako dolgo, da mu izgine za ovin-kom. Ko se vrne domov, reče ženi:

„No, Arina, i sosed pri nas je strup, ne človek.“

(Dalje prib.)

Posl. dr. Avgust Weeber izjavi v imenu levice, da bode ta glasovala za predlog, da se reč v odseku pojasni; isto izjavi za poljski klub posl. Abrahamowicz.

Posl. Stalitz (zastopnik tržaške trg. zbornice) zagovarja italijanske stranke lojalnost, posl. Bartoli (isterski poslanec) pa lojalnost italijanskih Istranov. Ta govornik trdi tudi, da je bil dr. Laginja voljen samo zato, ker ga je vlada podpirala (!!).

Posl. dr. Zucker odgovarja na nekatere opomnje pravosodnega ministra.

Posl. dr. Herold zavrača ministra Gautscha in Schönborna, češ, da o juridični strani te stvari ni odgovoril, ter jima očita, da nista o disciplinarni strani vprašanja črhnila ne besedice.

Posl. dr. Lueger zavrača Stalitz in Bartolija. Ko so pred nekaj leti v Trstu krstili ladijo „Cesar Franc Jožef I.“, smo videli razne stvari, a patrijotizma Tržaških Italijanov ni bilo nikjer zaslediti. Istrski Italijani so večinoma irredentovci in ker bi sosednja kraljevina mogla kdaj pozeleti si to deželo, mi je ljubše, če je hrvaška, kakor če je italijanska.

Na to se je vršilo glasovanje. Zbornica vsprejela je jednoglasno Pacakov predlog, naj preišče imunitetni odsek, jeli se je z disciplinarno razsodbo, na podlagi katere je bil posl. Spinčić odpuščen iz drž. službe, kršila poslanska imuniteta.

Zbornica vzprejela je na to v tretjem čitanju s 149 proti 131 glasom zakonski načrt o uredbi stavbenih obrtov in brez debate odobrila neko premembo v zakonu o borznem davku, sklenjeno od gosposke zbornice.

Na Dunaji, 6. julija.

Zbornica dovolila je danes osem milijonov goldinarjev za avstrijske visoke šole. Pri tej priliki oglašili so se tudi italijanski poslanci in zahtevali italijanskega vseučilišča v Trstu, navzlic temu, da imajo že nekaj prav lepih pravic na vseučiliščih v Gradcu in v Inomostu. Moravski Čehi so zahtevali, naj se obnovi nekdanje vseučilišče na Moravi. Zbornica rešila je še nekatere manjše predloge.

Začetkom seje interpelovali so poslanci Burgstaller in tovariši zaradi rešitve Tržaškega železniškega vprašanja.

Na dnevnem redu je prvo čitanje poročila budgetnega odseka glede kredita osmih milijonov za vseučilišča.

Posl. Luzzato (Trst) toži, da avstrijski Italijani še vedno nimajo svoje univerze in da so razmere v Bosni dosti ugodnejše, nego v tistih deželah, kjer stanujejo Italijani; posl. Seichert pravi, da so ti troški namenjeni za luksuz in da bode on glasoval proti predlogi, ker vlada ne misli uživiti nekdanjega vseučilišča na Moravi; posl. Masaryk govori o nedostatkih na češkem vseučilišču v Pragi in pozivlje naučno upravo, naj kulturne težnje češkega naroda bolje podpira, kakor doslej.

Naučni minister Gautsch pravi, da programa glede porabe predlaganega kredita še ne more razložiti.

Posl. Salvadori in Campi tožita, da naučna uprava nič ne stori za Italijane; posl. Začek obžaluje, da minister moravskega vseučilišča niti omenil ni; posl. Roszkovski govori o razmerah na galiških visokih šolah.

Po daljši specijalni razpravi, v kateri so se čule razne pritožbe, vzprejela je zbornica predloženi zakonski načrt v drugem in tretjem čitanju.

Zbornica vzprejela je potem še predlog, da je sistirati povišanje hišnonajemninskega davka v Trstu; zakonski načrt o zvišanju garancije za železnico Vordernberg-Eisenerz; zakonski načrt o železnici po Murski dolini in o železnici iz Janjic v Bugojno ter dovolila posojila za zgradbo novih vojašnic v Brodju.

Prihodnja seja jutri.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani, 7. julija

Češko-poljsko društvo.

V Krakovu, kjer živi mnogo Čehov, osnoval je tudi v Poljakihi jako obljubljeni češki pisatelj Edvard Jelínek, po vzgledu Pariških rusko-francoških klubov, češko-poljsko društvo, kateremu je namen posredovati mej obema narodoma in spoznavati drugega z drugim ter ohraniti mej njima dobro razmerje.

Državnozbornska volitev na Dunaji.

Komaj je zatisnil Herbst oči, že se je oglašila cela vrsta kandidatov za njegov mandat. Herbst zastopal je zadnja leta prvi Dunajski okraj, v katerem odločujejo židovski liberalci. Zlasti dva kandidata sta, katere je treba upoštevati, žid dr. Auspitzer in pa nekdanji zagovornik demokratiških principov, slavitelj velike francoske revolucije in Lassala — dr. Kronawetter. Tempora mutantur!

Ogerska magnatska zbornica.

V torek završila je ogerska magnatska zbornica budgetno razpravo, ki je bila za vlado jako neugodna. Pokazalo se je, da je episkopat cerkveni politiki sedanje vlade jako nasproten in da je nikakor ne odobrava. Vlada morala je sklicati vse svoje privržence, da je zaprečila njej neugoden ukrep glede nekaterih določb zakona o razmerji mej katoliško cerkvi in državo.

Vnanje države.

Turčija in Grška.

Mej Grško in Turčijo nastal je precej resen razpor. Armenci, ki so v Ruščuku pripravljali atentat na sultana, utekli so večinoma na Grško. Turška vlada tirja, naj Grška izroči turškim sodiščem te zlikovce, česar pa grška vlada ne mara storiti, češ, to so politični zločinci. Ako se stvar ne bode te dni z lepa uredila, ostavlil bode turški poslanik Atene.

Nemčija in Vatikan.

Pruski poslanec pri Vatikanu, pl. Schlözer, podal je svojo ostavko. Rimski listi sodijo, da na to ni uplivala starost poslanikova, nego v prvi vrsti politika Vatikana, ki je zlasti zadnji čas postala skrajno nasprotna trojni zvezi. Ker se nič ne čuje, da mislijo v Berlinu nadomestiti Schlözerja, je upravičeno domnevanje, da Pruska sploh ne misli več poslati posebnega poslanika v Vatikan. Pruske katolike je ta novica kaj neugodno presenetila.

Angleške volitve.

Drugi dan angleških volitev ni bil za stranko Gladstoneovo tako srečen, kakor prvi. Doslej voljenih je 89 konservativcev, 11 unijonistov in 61 Gladstoneovih liberalcev. Slednji so priborili 18 novih mandatov, Gladstone deluje neumorno. Skotom obeča Home-Rule, če bodo to zahtevali, ker ima Škotska tiste pravice do samouprave, kakor Iraka. V Londonu zmagali doslej samo Gladstoneovi kandidati. Konservativci in unijonisti upajo, da dobe večino.

Dopisi.

Iz Idrije 5. julija. [Izv. dopis.] (Naše bralno društvo.) Dopisi iz našega mesteca o slavnostih in veselicah so primeroma jako redki, ker se vsaka malenkost ne poroča listom in ker so veselice tu sploh redke. Temu se pa nikakor ni čuditi, ako se pozna tukajšnje razmere. Po mojem mnenju nedostaje marsikje trdne volje in prepričanja o veliki važnosti in koristi takih javnih zabav, nedostaje pa tudi odločnosti in gorečnosti, sosebno v onih viših krogih, kateri bi morali biti vzor in vzgled narodnega življenja. Nižji, delavski krogi imajo pa malo vzroka, da bi se razveseljevali, ker njihovo stanje je še vedno, v kljub malenkostnemu zboljšanju v zadnjem času, — zelo slabo. In vendar so prav ti krogi najzavednejši v tem pogledu. O tem smo imeli priložnost že večkrat prepričati se, kakor prej, tako tudi prošlo nedeljo na veselici „Delavskega bralnega društva“.

Na vrtu g. župana Didiča zbralo se je do 5. ure popoldne toliko občinstva, da je bilo zasledeno vsako mestece in poznejšnji došleci niti prostora niso mogli dobiti. Ta mnogobrojna udeležba je jasno pokazala, kako priljubljeno je „Bralno društvo“ Idrijčanom vseh stanov, ker počastili so to veselico s svojim pohodom tudi nekateri zastopniki viših krogov, kakor tudi deputacija iz Cerknega. Vreme bilo je jako lepo in vrt, v katerem se je vršila veselica, je že sam na sebi ličen, zato ni bilo potreba umetelnega lišpanja, kar stane le mnogo troškov in dela, a nema pomena za take veselice. Veselica se je pričela s tukajšnjo rudarsko godbo, katera je izvršila svojo ulogo jako precizno. Z nekaterimi točkami je kar očarala občinstvo, da ni bilo pohvalnega ploskanja ne konca, ne kraja. Najbolj je ugajal Salmičev „Venec starega Kranjca“, katerega je na živahno in burno odobravanje ponavljala. Z enakim oduševljenjem se je odobraval mazurko „Žezulinka“ in „Venec slovenskih pesmij“, katerega je splel bivši kapelnik rudarske godbe g. P. Sploh moramo z največo zahvalo in pohvalo omenjati odlično izvežbane godbe. Le jedna stvar nam ni ugajala: bila je preveč tujih točk. Istina, da umetnost je mejnarodna, in da so mej temi točkami slavnoznani prekrasni komadi, kakor n. pr. „Die Post im Walde“, „Duetto nell' opera Norma“,

a pri takih prilikah bi bilo boljše nadomeščati te točke s slovenskimi, sosebno češkimi. Mislim, da je moj nasvet upravičen in se nikdo ne bode čutil s tem žaljenega, ker „clara pacta, boni amici.“ Jednako pohvalo, kakor godba, želi so tudi vrli pevci „Bralnega društva“. Peli so izborno, uprav srečno odbrane prekrasne pesni, kakor n. pr. „Slovenca dom (Volariča)“, „V naravi“ (Eisenhuta), „Dekletu“ in „Ko gledam ti v oči“ (Nedvěda), in naposled „Trobojnici“ (Volariča). Vidi se, da jih je stalo mnogo truda, predno so se tako izvrstno izvežbali, da pazijo tako natanko na vsako fino izražanje pesmi, na piano in forte. To izražanje čulo bi se bilo še lepše in natančneje, ako bi bilo petje v zaprtih prostorih ali pa zbor močnejši, kar bi bilo potreba sosebno pri nekaterih iz omenjenih pesmij.

Vspored se je završil v deveti uri, na kar je sledila razdelitev dobitkov pri kegljanju. Prvi in drugi dobitek (napoleonor in ces cekin) se nista mogla razdeliti slovesno radi neprisotnosti dobiteljev. Tretji dobitek je dobil g. Didič ml., a četrti, šaljivi, g. J. Šepetavec, kateri je prepustil svoj dobitek v licitacijo v korist „Družbi sv. Cirila in Metoda“. Licitacija povzročila je živahno veselje, a pridobila tudi izdatno vsoto za naše koristno šolsko društvo, za kar najpresrečnejša hvala g. J. Šepetavcu, da se spominja Sv. Cirila in Metoda ob tako lepi priložnosti.

Na to je bila prosta zabava pozno v noč, pri kateri je svirala godba in so peli pevci krasne pesmi; nastopil je tudi jeden mešan zbor. Sploh je bila zabava izvrstna in narodna korist izdatna, ker takim potom pride naše ljudstvo do narodnega ponosa, kateri vede naravnost k narodni zmagi. „Bralnemu društvu“ pristojna največa zahvala, da imajo Idrijčani toliko narodne samozvesti, sosebno oni, kateri se zbirajo okolo njegovega središča. Nadejamo se, da se ga Idrijčani še v večem številu oklenejo, sosebno sedaj, ko se preseli v nove, prekrasne prostore. Društvo je še jako mlado (ustanovilo se je l. 1884), a ponša se lahko že z lepimi uspehi. Ono je sedaj v Idriji, smelo moremo trditi, prvo v vsakem pogledu, najbolj pa v narodnem, ker ga ni še moglo okužiti ozkosrčno klerikalstvo. Upamo, da ostane vedno na tem pravem stališču, zato mu kliknemo: le hlabro tako naprej!

Iz Rožeka 4. julija. [Izv. dop.] (Beseda v Dolinčicah.) Navzlic raznim zaprekam izvršila se je v praznik sv. Petra in Pavla od naše vrle podružnice sv. Cirila in Metoda za Beljak in okolico v Dolinčicah pri Rožeku prirejena beseda jako sijajno in v popolno zadovoljstvo vseh navzočih.

Ker slavno c. kr. okr. glavarstvo v Beljaku na odborovo prošnjo za dovoljenje besede ni odgovorilo pravočasno, prisiljen je bil vrli načelnik podružnice, gosp. Mat. Wutti, obrniti se brzojavnim putem do c. kr. deželne vlade v Celovcu s ponovljeno prošnjo in naposled, ko tudi od te strani ni dobil odgovora, še na c. kr. ministerstvo za notranje reči na Dunaj. To pa je vso stvar tako zavleklo, da se beseda ni mogla naznaniti o pravem času v „Miru“ in se je mogla razglasiti po tiskanih plakatih še le dva dni pred slavnostnim dnevom, kar pa ni ljudstva čisto nič zadrževalo in je bilo navzočnih poslušalcev in poslušalk več nego 500 na številu.

Prostor na vrtu Rutarjeve gostilne bil je po trudu gosp. slikarja Markoviča in oštirja Rutarja primerno okrašen z zastavami in zelenjem, oder pa poleg tega še s podobami Njih Veličanstva našega presvetlega cesarja, naših slovanskih blagovestnikov sv. Cirila in Metoda ter škofov Slomška in Strossmajerja. Nekoliko korakov od hiše stal je čez ulico lep slavalok z napisom „Dobro dušli! Živio!“, pod katerim se je vršil tudi vsprejem tujih gostov.

Po 4. uri popoldne so zagromeli na bližnjem holmcu možnarji v znamenje, da se bližajo vozovi. Poleg slavaloka razvrstila se je vrla narodna požarna bramba Št. Jakobska s ponosnim svojim načelnikom, županom g. Kobentarjem, pred slavalokom podružnični odbor, ob obeh straneh pa neštevilna množica naroda, ki je pri prihodu gospe pevce „Liraše“ burno pozdravljala. Ko dojdejo pevci do slavaloka, pozdravi jih v navdušenih besedah načelnik podružnice in dekleta jih okitijo s šopki; pevci pa so na to s krepkimi svojimi glasovi zapeli pesen „Za domovje se dvignimo!“ v odzdrav.

Koj na to se je pričela beseda, ki je imela naslednji spored: 1. Pozdrav načelnikov (g. Matija Wutti). 2. Poučen govor o sadjarstvu (g. nadučitelj

Žirovnik iz Št. Vida pri Ljubljani). 3. Deklamacije. 4. Govor o slovenskem šolstvu (g. V. Legat iz Celovca). 5. Igra „Svoji k svojim“. 6. Domača veselica. — Vse točke vsporeda sledile so redno jedna za drugo ter navzoče vidno zanimale. Vmes pa so krasno prepevali vrli gospodje pevci „Lire“ prelepe slovenske pesmi, ki so segale vsem globoko v srce. Osebito pesem „Sirota“, v kateri se je gospodrn pevcem pridružila tudi vrla domorodkinja milostiva gosa Lendovšekova iz Beljaka, ki je s svojim lepodonečim glasom očarala v hipu vse udeležence, napravila je nepopisljivo globok utis in ploskanju ni bilo ni konca ni kraja, tako da se je morala pesem ponavljati. Pohvaliti nam je tudi priproste dečka in deklco iz kmetkega stanu, ki sta pokazala lepo svojo nadarjenost pri deklamacijah, kakor tudi stare nam znanke, ki so čvrsto nastopali v igri „Svoji k svojim“ ter svojo nalogo častno rešili.

Navedenega vsporeda najzanimivejša točka osobito za kmetko ljudstvo bil je pa govor g. nadučitelja Žirovnika o sadjereji. V poljudni domači besedi in nad eno uro trajajočim razlaganju naslikal je gospod govornik vse dobrote za umnega in slabe nasledke za lenega sadjereja, dokazoval, kako lepe letne dohodke donša sadjereja pridnemu gospodarju in kako je saditi ter obrezovati drevesca, da hitreje donšajo sad. Gospod govornik je obljubil svoj govor v „Miru“ priobčiti, za kar mu bodo gotovo ne le samo tukajšnji Slovenci, marveč vsi naročniki hvalo vedeli.

Proti večeru, ko se je vspored dovršil, zapustili so nas vrli „Liraši“, ker so se morali že z večernim vlakom vrniti proti domu, in mi smo se od njih le težko ločili. Ostali pa nam bodo še dolgo časa v prijetnem spominu. Zahvaljujemo se jim presrečno za obisk ter jim ključemo: na zopetno veselo svidenje pri kaki drugi priliki, bodisi na Koroškem ali Kranjskem. Živeli!

Iz Skočdola. 3. julija. [Izv. dop.] (Kamniška „Lira“ na Koroškem.) Nenavadni užitek imeli smo pretekli teden na praznik sv. Petra in Pavla pri nas v naši tih vasi. Vrle slovenske pevce iz sosednje nam Kranjske imeli smo v svoji sredi, ki so sodelovali ob 8. uri tudi pri slovesni peti sv. maši, katero je daroval ljubljani naš župnik č. g. Gabron. Oči so se nam solzile, ko so zadoneli krasni glasovi iz krepkih slovenskih prsij ter prepevali hvalo Bogu. Bil je to za nas vzvišen trenutek, kakešnega v naši fari do sedaj še nismo doživeli in ki nam bode ostal v vednem in nepozabljivem spominu. Po sv. maši zapeli so gospodje pevci še nekaj slovenskih pesmij pod košato lipo pred župniščem, kakor tudi pozneje pri zajutreku, ki jim je bil prirejen v naši vaški gostilni. Ob 11. uri odpeljali so se od nas v Podravlje, kjer je bil v gostoljubni gostilni g. Glaserja prirejen njim na čast poseben banket, katerega so se udeležili tudi nekateri gostje iz Celovca in Beljaka. Tu se je razvila za kratek čas prava domača veselica. Vrstilo se je lepo petje gg. „Lirašev“ in navdušeni govori tako od pevcev kakor od gostov so pričali, da so se sšli in popodali si roke pravi slovanski bratje. Le prehitro je potekel čas veselega skupnega bivanja, kajti že ob 3. uri popoldne se je morala dvigniti vsa družba, da se udeležijo shoda v Dolinčicah, katerega je ravno v ta dan priredila neumorno delujoča naša podružnica sv. Cirila in Metoda za Beljak in okolico. Odkrito rečemo, da smo se proti večeru, ko so se gg. pevci zopet k nam vrnili in se vračaje v svojo domovino poslavljali od nas, od njih le težko ločili. Ostanejo nam pa v hvaležnem spominu ter se jim presrečno zahvaljujemo, da so si za svoj izlet izvolili ravno naš kraj in nas kratkočasili s prelepim slovenskim petjem. Zahvaljujemo se pa tudi našemu vrlému č. g. župniku Gabronu, da nam je priredil s povabilom slavnih pevcev društva „Lire“ tako slovesen in veseli dan. Živeli pevci „Liraši“! Slava našem narodnemu župniku!

Iz občinskega sveta Ljubljanskega.

V Ljubljani, 5. julija.

(Konec.)

Obč. svet. Pirc poroča v imenu odseka za olupšavo mesta o mestnega vrtarja predlogu, da bi bilo narediti hišo za pomnoževanje rastlin, in pravi, da se odsek ni mogel ogreti za popolnem novo stavbo, ampak navetuje, da se predlog odkloni. Ako pa je moči z materijalom starega rastlinjaka napraviti zadevno stavbo, naj se v to svrbo dovoli 400 gld.

Obč. svet. Kunc misli, naj bi se z gradnjo nekaj časa potrpelo, da bi ne bilo zmirom novih stroškov.

Poročevalec Pirc odvrne, da bode vsak vrtar zahteval kaj takega, ker drugače ne more hraniti in odgojevati več rastlin.

Pri glasovanju vzprejmeta se nasveta odseka za olupšavo mesta.

V imenu odseka za mestno godbo poroča občinski svet. Valentinčič. Dotični načrt za ustanovitev mestne godbe izročil je gosp. Baudiš, učitelj „Glasbene Matic“, kateri je bil že vodja godbam mestnim na več krajih v Švici in na Nemškem. Mestna godba naj bi stopila v življenje prihodnje leto in igrala naj bi v gledališču, pri koncertih, slovesnih sprevedih in za občinstvo brezplačno na javnih šetališčih. Ravnatelj mestne godbe naj bi plačevala mestna občina. Angaževalo bi se 32 mož, od katerih bi jih bilo 20 redno plačanih. Letni troški za vzdrževanje mestne godbe znašali bi 11.000 gld. z všteto ravnateljevo plačo v znesku 800 gld. Pri gledališču in koncertih bi zaslužila godba lahko do 5000 gld, za poletne koncerte 800 gld., oskrbnišvo kopališča na Bledu ki plačuje zdaj le 9 godcem 1000 gld., bi za številnejši oddelek mestne godbe tudi rado plačevalo toliko ali še več. Mnogo bi mestna godba tudi zaslužila pri prihodnji deželni razstavi. Razun tega je računati na subvencije. Ako bi mestna občina dala letnega prispevka 1000 gld., dežela 1000 gld., kranjska hranilnica 1000 gld., radovoljni prispevki meščanov 2000 gld., potem bi bil zagotovljen obstoj mestne godbe. Ta račun pa je opravičen, ker je mestna godba potrebna, ker se zanjo zanimajo vsi Ljubljanski krogi in ker je torej za gotovo pričakovati, da bodo omenjeni faktorji podpirali to javno, koristno napravo. Mestno občino bode torej zadelo le majhno breme. Pomisliti pa je, da imajo celo majhna mesta svojo godbo, in da n. pr. Gorica v ta namen izda vsako leto 8000 gld. Občinski zastop torej lahkim srcem glasuje za odsekove predloge, sosebno ker se godba lahko vsak hip razpusti, če bi imela mestna občina preveč trpeti. Poročevalec Valentinčič torej predlaga v imenu odseka, da se ustanovi mestna godba in sestavi statut, katerega naj sestavi odsek in ga predloži obč. svetu v odobrenje.

Obč. svet. Hribar pravi, da je uverjen o potrebi mestne godbe, toda računi poročevalca se mu vidijo preoptimistični in deloma iluzorični zato predlaga, naj se stvar izroči še finančnemu odseku v pretres njene finančne strani.

Obč. svet. Kunc pravi, da se nam ni treba ravnati po malih mestih, in se odločno protivi, da bi mestna občina sama ustanovila godbo. On vidi v tem stalno obremenjenje svojih volilcev, kateremu ne more pritrditi. Projekt je sicer jako vabljiv, a tu je treba se ozirati na veliko konkurenco vojaške godbe. O pritožbah, da ni mestne godbe, ni ničesar čul. Sicer pa imamo „Glasbeno Matico“, „Fiharmonično društvo“, katerih naloga je skrbeti za godbo. Pomankuje nam denarja za potrebne stvari, manka nam še mnogo kanalov, mestni uradniki prosijo že dolgo za plačanje, tu pač ne gre si nakopavati novih stroškov za godbo. Nastavil se je mestni vrtar, kar tudi precej velja. Mestne godbe pa, če bo igrala v gledališču celih sedem mesecev, ne bode moči dobiti za ples ali druge zabave, kajti to bode vsak gledališčni ravnatelj uredil kakor bode hotel. Za deželno rastavo pa se bode že godba drugje dobila. Tudi njegova misel je, naj se vsa stvar izroči finančnemu odseku.

Obč. svet. dr. Majaron odgovarja, da je predgovornik, ki je očital malomestno stališče odseku, zato sam govoril s kmetkega stališča. Potrebne so v mestu tudi take stvari, kot je mestna godba. Že v starem Rimu je ljudstvo zahtevalo tudi „circenses“. Govornik se ne boji volilcev, če glasuje za mestno godbo. Uverjen je, da se s tem ne nalaga nikako občutno breme, sicer pa tudi vé, da uprav manj imovito občinstvo, za katero je govoril gosp. Kunc, posebno potrebuje po težavnem dnevnem ali tedenskem delu brezplačnega razvedrila, katero jim bode dajala mestna godba, svirajoč po javnih prostorih. Od te strani se torej ni bati hudovala. Godba, ki bode po tem načrtu jako dobra, služila bode tudi občinstvu, ki pohaja koncerte in gledališče, torej ne bode, kakor se je naglašati hotelo, denar proč vržen. Da bi bilo javno mnenje proti ustanovitvi mestne godbe, je neresnično. Pač pa je govorniku znano, da se je pri nekem posvetovanju mnogih meščanov iz raznih stanov pripoznavala potreba domače godbe in se je tudi izreklo, da bi bilo najprimernejše, ako bi mesto ustanovilo to godbo. Govornik se nadalje protivi predlogu gosp. Hribarja. Finančno stran stvari je že odsek primerno prevdarjal in se pri tem oziral na mestne finance, katere gotovo ne bodo neprimerno prizadete, ker je upanje, da bode prišla pričakovana podpora. Ako se pa to upanje ne izpolni, potem bode tudi konec godbe, poskusiti pa velja. Nepotrebno je torej vprašati še finančnega odseka, kajti v kratkem času, ko bi on potem poročal, se mestne finance ne bodo niti zboljšale, niti ne bodo postale slabše. Govornik pravi končno, da bo tako rad glasoval za predloge danes, kakor že prej v odseku.

Obč. svet. Prosenc izreka se za navete odsekov. Saj mestna blagajnica ima po tem načrtu skrbeti samo za plačo kapelnikovo. Z godbo bode

prišlo več življenja v Ljubljano, vabilno bode to za vnanje, in s tem bode tudi več denarja prihajalo v prid domačim obrtnikom.

Obč. svet. Hribar še jedenkrat govori za svoj predlog, da bi se načrt izročil finančnemu odseku, a obč. svet. dr. Majaron govori še proti temu predlogu.

Poročevalec Valentinčič pravi, da se je odsekov predlog že dovolj popiral in branil. Ako bi se vzprejel predlog gosp. Hribarja, gre vsa stvar „ad calendas graecas“ in mestna godba je pokopana. O stalnem obremenjenju mestne blagajnice ne more biti govora, kajti vsa stvar je le od danes do jutri, ako se ne bi obnesla po odsekovem računu. V gledališču se bode rabilo k večjemu 18 godcev, ostalo jih bode še dovolj za druge zabave v zimskem času. Gledališki vodja bode rad angaževal mestno godbo, ker bode boljša in cenejša kakor katera koli; stavilo se bode pa gotovo to tudi kot pogoj v pogodbo, katero sklene dež. odbor z vodjo gledališča. Vojno ministerstvo bode baje restringiralo vojaške godbe na število 24 godcev in potem ne bodo mogle vojaške godbe delati civilnim godbam konkurence.

Pri glasovanju odkloni se predlog obč. svet. Hribarja, da bi se izročili predlogi finančnemu odseku, vzprejme se pa po daljšem razgovoru nov predlog obč. svet. Hribarja, da naj, predno se izreče mestna godba ustanovljena, poprej mestni magistrat povpraša v poročilu navedenih faktorjev, ali in koliko bodo prispevali za godbo, ter ob odgovorih poroča obč. svet. Za tem se tudi vzprejme odsekov predlog, da naj odsek za mestno godbo izdela statut in ga predloži obč. svet. v potrdilo. Potem se seja zaključ.

Domače stvari.

— (Št. Jakobsko-Trnovska podružnica sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.) K našemu poročilu o občnem zboru dne 3. t. m. je dostaviti, da se je na tem zboru jednoglasno sklenilo, da bode ta podružnica imela svoj občni zbor vsako leto prvo nedeljo meseca julija, če ne bodo posebni zadržki.

— (Mestna dela Ljubljanskega.) Stavbena družba kranjska pričela je pretekli teden graditi kanal v podolženi Tržaški cesti do Marije Terezije ceste in je delo izvršila že preko Lattermanovega drevoreda, tako da je tisti za šetalec zopet prost. Na Mestnem trgu so predvčerajšnjim pričeli izkopavati stare kamenitne plošče na hodnikih, nasproti mestni hiši in se bode tam začel po sklepu občinskega sveta delati asfaltni tlak, kateri bode gotovo ugajal, posebno v zimskem času, ko je Mestni trg promenada mnogoštevilnim šetalcem. Iz tirolskega porfirja napravil se je prelaz že od Wolfvih ulic pri kavarni od „Slona“ do Šelenburgovih ulic k Maliču. Dalje se bode napravljal še od bivšega Čitalničnega poslopja v „Zvezdo“ in na Marijinem trgu do frančiškanske cerkve.

— (Konfiskacija.) Zadnja številka Puljskega „Diritto Croato“ bila je zaplenjena zaradi članka „Il vescovo Flapp e una corrispondenza allo „Slovenski Narod“. (Škof Flapp in dopis v „Slov. Narodu.“) Došla nam je druga izdaja.

— (Za Cirilo-Metodijski dar) nabrali so v Trstu in v okolici tamošnji rodoljubi lepo svoto 100 gld. in 10 ital. lir.

— (Vinska carina.) Znižana vinska carina (3 gld. 75 kr.) za italijanska vina v sodih stopi že koncem meseca avgusta v veljavo. To bode nov udarec našim vinogradnikom, ki jih zadene še prej, nego smo se tega bali. Zdaj se vidi, da je Italija že komaj čakala, da najde duška za preobilico svojih vinskih pridelkov.

— (Tedenski izkaz o zdravstvenem stanju mestne občine Ljubljanske) od 26. do 2. julija 1892. Novorojencev je bilo 20 (= 33.9‰), umrlih 17 (= 28.8‰), mej njimi za jetiko 3, za različnimi boleznimi 14. Mej umrlimi bilo je tujcev 5 (= 29.4‰), iz zavodov 6 (= 35.2‰). Za ošpicami zbolela je 1 osoba.

— (Zrelostni izpiti.) Na Novomeški gimnaziji vršili so se dne 5. t. m. zrelostni izpiti. Oglasilo se je 11 učencev, 2 sta naredila izpit z odliko, 1 mora ga ponavljati čez dva meseca. — Zrelostni izpiti na Celjski gimnaziji pa so bili dne 30. junija in 1. in 2. t. m. pod predsedstvom dež. šolskega nadzornika dr. Zindlerja. Oglasilo se je 18 učencev, 2 naredila sta izpit z odliko, 2 pa ga morata ponavljati čez dva meseca iz jednega predmeta.

— (Kako širijo „Dolenjske Novice“ omiko.) Barnum je že umrl, „Dolenjske Novice“ pa še žive in delajo resno konkurenco njegovi slavi. Zviti Barnum dobival je čudna svoja bitja

iz vseh dežel, zlasti z Evrope, „Dolenjske Novice“ pa črpajo senzacije svoje vesti iz američanskih listov, razložek je le ta, da je Barnum zaslužil milijone, „Dolenjske Novice“ jih pa menda ne. V duhu jih vidimo, lahkoverne ali skeptične čitatelje „Dolen. Novic“, kako se masté, čitaje nastopno „grozno novico“, katero je bilo prav za prav mej „poučne stvari“ uvrstiti: „V vasi Plato v severnoameriški Minezoti je mlad zakonski par, po imenu Miler. Pred kratkim je prišel v hišo judovsk agent ter je po judovski navadi silno ponujal ženi podobo križanega Jezusa. Ker se nikakor ni dal odpraviti, se je žena tako razjezila, da je storila grozno bogokletstvo: Raje bi videla hudiča v hiši, kakor podobo križanega Izveličarja. — Kmalu se jej je želja spolnila. Porodila je tri tedne potem, ko je bila izgovorila strašno besedo, neko bitje, o katerem se ne more reči, je li človek, žival ali hudič. Kakov strah, ko sta zagledala oče in mati bitje, pokrito po vsem životu z dva palca dolgimi ščetinami, z malimi svetlimi očmi, s popolnimi a spicastimi zobmi, krempljastimi prsti, kozjimi nogami, z 18 palcev dolgim repom in z dvema kratkima ali ostrima rogovoma na glavi. A pošast je skočila precej iz postelje ter lazila po vseh štirih. Maternega mleka ne mara, pač pa išče odpadke po kuhinji in hiši ter jih žre. Pošast gleda grozno, grize krog sebe ter preti vsacemu, ki jo hoče ukrotiti; pestunja ga je morala z vrčem na tla pobiti, tako jo je zgrabil ta spak, iz katerega res gleda nekako pravi hudič. — Ljudje sploh mislijo, da je to očitna kazen za grozno bogokletstvo nesrečne matere.“ — Če ni proti priobčilu te grde in neumne notice protestiral duhovnik, profesor veronauka in morále, kateri sedi v redakciji „Dolenjskih Novic“, protestiramo pa mi najodločneje, kajti to so notice, da ljudi poživinjajo, ne pa da širijo narodno in versko omiko!

— (Prva dolenjska posojilnica v Metliki) naznanja, da je v prvem polletju, to je od 1. januarja 1892. l. do 30. junija 1892. l. 363 strank pri njej naložilo kapitala 88.592 gld. 82 kr. in 252 strank dvignilo kapitala 39.578 gld. 19 kr.

— (Vabilo k občnemu zboru podružnice sv. Cirila in Metoda „Pivka“ v Sv. Petru.) kateri bode v nedeljo 10. t. m. ob 4. uri popoldne v gostilni pri „Reškem mestu“ s sledečim vsporedom: 1. Pozdrav predsednikov. 2. Poročilo tajnikovo. 3. Poročilo blagajnikovo. 4. Volitev novega odbora. 5. Posamezni nasveti. K obilni udeležbi vabi odbor.

— (Kresovi v predvečer praznika sv. Cirila in Metoda) bili so posebno mnogobrojni po Koroškem in po Istri, kakor se poroča iz raznih krajev. To je veselo znamenje narodnega probujenja in rastoče zavednosti prav v teh krajih, kjer je pritisek tujstva najhujši. Kresovi, prižgani v čast slovanskima blagovestnikoma, so žareče priče, da sveti ogenj narodne zavednosti še ni ugasnil v teh krajih, da v njih še prebiva slovenski rod, ki se hvaležno spominja svojih največjih dobrotnikov! — Izpod Pece na Koroškem se nam še posebe piše dné 4. t. m. ob 9¹/₂ uri zvečer: Noč krasna; razgled nad vse lep! Kresov po celi Podjurski dolini, po vseh gorah in dolinah slovenskega dela Koroške toliko, da jih ni mogoče sešteti. Od vseh strani se sliši streljanje; tu in tam prižigajo tudi rakete in umetalni ogenj. Vse kaže, da se koroški Slovenec vzbuja, da gre na dan! Slava slovanskima blagovestnikoma sv. Cirilu in Metodu!

— (Novo konsumno društvo) se je osnovalo v Gorici. Osnovalnega shoda se je udeležilo nad 50 domoljubov iz Gorice in okolice in iz Rojana pri Trstu. Vsprejeti so bili soglasno nastopni predlogi: 1.) V Gorici se osnuje povsem samostalna trgovska zadruga, ki se trgovsko in upravno zaveže z „Rojanskim posojilnim in konsumnim društvom“; kupovala bo blago na debelo, posredovanjem imenovanega društva v Rojanu in od svojih udov na Goriškem. — 2.) Deleži se določijo na 30 gld., ki se plačajo najedenkrat ali v 15 mesečnih obrokih po 2 gld. ali po 30 kr. na teden. — Izrekla se je še želja, da bi se v bližnji prihodnosti osnovala skupna zadruga za trgovino na debelo mej konsumnimi društvi na Slovenskem. Prav srčno želimo, da bi se društvo krepko razvijalo.

— (Podružnica sv. Cirila in Metoda za okraj Komen) na Krasu slavila bode v nedeljo dne 10. t. m. praznik slovanskih blagovest-

nikov. Zjutraj ob 10. uri je maša, popoldne ob 4. uri občni zbor, potem pa veselica z govorom, petjem, deklamacijo in srečkanjem.

— (Praznik sv. Cirila in Metoda) praznoval se je slovesno v šolskih zavodih pri sv. Jakobu v Trstu in v Rojanu, osnovanih in vzdržanih od naše šolske družbe.

— (Loka ali Predil?) Mej Tržaškim mestnim zastopom in trgovinsko zbornico unel se je hud boj zaradi železniške zveze Trsta z notranjimi deželami. Mestni zastop je za Loko-Divačo, dočim se je trgovinska zbornica nedavno izrekla za Ture na zapad. Tržaški listi, stoječi na strani mestnega zastopa, očitajo trgovinski zbornici, da izpodkopa s svojimi neumestnimi sklepi ugled občine. „Cittadino“ označuje po vsej pravici kot veliko sramoto, da merodavne korporacije po tolikoletnem prepiru ne vedo, kaj hočejo, v vprašanju, ki je postalo za Trst pereče, vitalno. „Kako hočete zahtevati od vlade — vslikla „Cittadino“ — da kaj stori, ko niti sami ne veste, kaj hočete“. Tako je tudi res. Trgovina v Trstu propada, firma za firmo umika se s tržišča, tako da se je bati hudega poloma, ako ne pride pomoč kmalu, prav kmalu. Tako pomoč nam more dati po občni sodbi le primerna železniška zveza z notranjimi deželami. A mi trebamo pomoči precej, brez odloga; zato pa je obsojati ta mejsbojni boj in bi bilo najumestneje složno se potezati za tisto progo, glede katere je več upanja, da se izvrši. „Edinost.“

— (Sumen slučaj bolezni v Trstu) Na „Piazza Caserma“ v Trstu zbolel je v torek zvečer 61letni kmet Fran Mahnič iz Štorja. Pokazali so se pri njem vsi znaki kolere in brž so ga prenesli v bolnico ter izolirali. Zdravniki so izrekli, da je to slučaj domače bolezni „cholera nostras“, katere se vsako leto pokaže nekoliko slučajev v tem času hude vročine. Torej ni nobenega uzroka, da bi se ljudstvo vznemirjalo.

— (Pevsko društvo „Hajdrih“ na Proseku) napravi veselico v gostilni pri „Lukši“ dne 10. julija 1892. s sodelovanjem tamošnjega tamburaškega zbora. Vspored: 1. P. Stoos: „Berba“, poje moški zbor. 2. M. pl. Farkaš: „Sretan imendan“, udara tamburaški zbor. 3. F. S. Vilhar: „O ti dušo!“ samospjev tenorja spremljan po tamburicah. 4. A. Förster: „Pobratimija“, moški zbor s četverospjevom in samospjevom baritona. 5. I. Klinar: „Vzd hljaji slepca“, udara tamburaški zbor. 6. F. Koželjsky: „Ločitev“, poje četverospjev. 7. I. Macák: „Odmevi domovinski“, udara tamburaški zbor. 8. Grbič: „O bitvi“ poje moški zbor. 9. K. Görlitz: „Popolna žena“, veseloigra v jednem dejanji. Po besedi bode prosta zabava. Začetek ob 5¹/₂ uri popoldne. Ustopnina k veselici za osebo 20 kr.

— (V blaznosti.) V neko lekarno v Trstu prišel je v ponedeljek popoldne 18letni kovaški pomagač Anton Oražen in zahteval, naj se mu napolni s karbolno kiselino kozarec, v katerem je imel že do polovice raztopljenega fosforja. Ker so takoj spoznali, da mora biti blazen, odvedli so ga v bolnico. Našli so pri njem nož in pismo, v katerem piše, da se hoče usmrtiti.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Dunaj 7. julija. Danes ob 10. uri razglasilo državno sodišče, da se smatra nekompetentno odločiti o pritožbi državnega poslanca Spinčiča. Razlogi pravijo, če se disciplinarno postopanje proti Spinčiču snuje iz sodniške oblasti države, tedaj je državno sodišče po državnih temeljnih zakonih nekompetentno. Če se je disciplinarno razsodilo proti Spinčiču kot državnemu uradniku zgodilo s stališča službenega gospodstva države, tedaj državno sodišče ni poklicano odločiti, ali so, kakor se trdi, državna oblastva posegla v politične pravice državnega služabnika.

Škofjaloka 7. julija. Sodnik dr. Škofic umrl.

Zagreb 6. julija. Danes se je začela kaz. obravnava zoper pravnika Pocha, ki je bil v jezi ustrelil farmacevta Beniča. Predsednik sodišču vitez Cuculić, zagovornik dr. Derenčin. Zdravniki so baje izrekli, da zatoženec ni duševno normalen. Občinstvo prenapolnilo vso dvorano. Zanimanje za obravnavo velikansko.

Dunaj 7. julija. Levica in nemški nacionalci popolnoma razdvojeni. Taaffe je levicarjem baje obljubil razdelitev sodnih okrajev na Češkem, o koncesijah notranjeavstrijskim Nemcem pa ni hotel ničesar slišati.

Dunaj 7. julija. Ministerski predsednik grof Taaffe odpotoval danes v Nalžov.

Išl 7. julija. Cesar se pripeljal danes zjutraj.

Peterburg 7. julija. V Astrahanu nastali izgredi. Delavci zapustili delo iz strahu pred kolero in se niso hoteli podati v karanjeno. Vojaštvo jih prisililo. Več ranjencev.

Razne vesti.

* (Iz Črnogore.) Dne 2. t. m. dopolnil je Danilo, sin kneza črnogorskega prestolonaslednik, 21. leto in postal polnoleten. Na Cetinju, kakor po vsej Črnigori, praznoval se je ta dan slovesno. „Glas Črnogorca“ izšel je v praznični obliki.

* (Letina.) Po poročilih iz raznih krajev naše države, posebno iz Ogerske, Moravske in Galicije bode letošnja letina prav dobra. Posebno veliko se bode pridelalo žita. Rži bode manj nego lani, oves in ječmen kažeta izvrstno. Posebno dobro obrodila je ogršica, kar je le redko. — Iz Rusije prihajajo manj povoljna poročila in ne bode letošnja letina mnogo boljja od lanske.

* (Samomori v nemški vojski) se množe in so dosegli izredno veliko število. Tako se je samo v mesecu aprilu letošnjega leta usmrtilo 23 nemških vojakov, torej skoro vsak dan jeden! Če se spominjamo, kako se ravna z vojaki v nemški vojski, se pač ni čuditi tej žalostni prikazni.

* (Cel municipij zaprt.) V Mesini v Siciliji zaprli so župana, podžupana, mestni in občinski zastop, tajnike in mestnega notarja, ker so že dve leti sleparili pri volitvah. Vsi bodo prišli pred porotnike.

Telovadno društvo



„Ljubljanski Sokol“.

VABILO

DRUŽBINSKEMU VEČERU

katerega priredi

telovadno društvo „Ljubljanski Sokol“

s sodelovanjem društvenih tamburašev, slav. pevskega društva „Ljubljana“ ter četverospjeva gg.: Pavšek, Branke, Lilek in Dečman

v četrtek, dne 7. julija 1892. leta

na vrtu Ferlinčeve gostilne „pri Zvezdi“

v spomin

ANTONU KNEZU.

Začetek ob 8. uri zvečer.

Ustop je prost vsem članom narodnih društev Ljubljanskih in njihovim rodbinam.

K obilni udeležbi vabi najuljudneje

Odbor

telovadnega društva „Ljubljanski Sokol“.

„LJUBLJANSKI ZVON“

stojl

za vse leto 4 gld. 60 kr.; za pol leta 2 gld. 30 kr.; za četrt leta 1 gld. 15 kr.

Tuji:

6. julija.

Pri Matiči: Kupfenschmied, Rihman z Dunaja. — Seicek iz Prage. — Globočnik iz Velikih Lašč. — Sofia iz Trsta. — Kotnik iz Vrhnike. — Brandstätter iz Gradca. — Krakar z Reke.

Pri Stonu: Hirschl, Sekules, Pik, König, Polatschek, Kral z Dunaja. — Bučar iz Kamnika. — Gotzmann iz Kočevja. — Leder iz Gradca. — Dolenc iz Trsta. — Gruden iz Idrije.

Pri južnem kolodvoru: Rauders iz Prage. — Bruna z Reke. — Schachner iz Trsta.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Ve-trovi	Nebo	Mo-krina v mm.
6. julija	7. zjutraj	736.9 mm.	19.2° C	sl. sev.	obl.	2.5 mm.
	2. popol.	733.9 mm.	21.3° C	sl. jzh.	d. jas.	
	9. zvečer	735.4 mm.	15.9° C	sl. jzh.	obl.	dežja.

Srednja temperatura 20.6°, za 1.8° nad normalom.

